

Úvod	16
I. Sociální reformy ve státech střední a východní evropy (Igor Tomeš).....	21
1. Odkaz komunismu.....	22
2. Ekonomická transformace	26
3. Přístup v devadesátých letech	29
4. Změny v devadesátých letech	31
4.1. Tradice a problémy.....	31
4.2. Alternativní přístupy v devadesátých letech.....	33
4.3. Změny konceptů na konci devadesátých let	34
5. Vstup do NATO a Evropského hospodářského společenství	35
5.1. Problémy v době rozšíření	35
5.2. Po přistoupení k Evropské unii – očekávání a realita	36
5.3. Dopady přistoupení na sociální Evropu	36
5.4. Následky rozšíření	37
6. Poučení	37
II. 20 let po pádu Berlínské zdi: O transformaci systémů sociálního zabezpečení ve střední a východní Evropě (Ulrich Becker)	39
1. Úspěchy: Proces transformace a použité metody.....	40
1.1. Otázky týkající se transformace.....	40
1.2. Otázky spojené s podněty pro tento vývoj	41
1.2.1. Transformace a tradice.....	42
1.2.2. Sociopolitické úvahy, pragmatismus a externí poradci	43
2. Přechodný krok	44
2.1. Existuje model sociálního zabezpečení pro střední a východní Evropu?.....	44
3. Zhodnocení stavu: Analýza ze dvou různých úhlů pohledu.....	47
3.1. Sociopolitické aspekty	47
3.2. Evropský rámec.....	48
3.3. Horizontální otázky	49
4. Právní aspekty	41
4.1. Pravidla pro vytváření systémů zabezpečení a spravedlivé rozdělení sociálních práv	50
4.2. Ochrana před omezením sociálních práv	52
4.3. Vymahatelnost práva.....	53
5. Závěr.....	53
III. Sociální reformy ve střední a východní Evropě a evropský sociální model (Eberhard Eichenhofer)	54
1. Důvody transformace.....	54

1.1.	Znovuobjevení vlastní historie.....	54
1.2.	Adaptace na otevřenou světovou ekonomiku.....	55
1.3.	Účast na evropské integraci	55
2.	Charakteristika sociálních reforem ve střední Evropě.....	56
2.1.	Vyrovnaní se s odkazem minulosti.....	56
2.2.	Konec státem řízeného hospodářství a zavedení tržní ekonomiky	56
2.3.	Nový začátek sociálního zabezpečení	56
2.4.	Nový systém práce – kolektivní vyjednávání namísto státní kontroly	58
2.5.	Transformace mezi ekonomickými a sociálními pravidly	58
3.	Evropský sociální model.....	59
3.1.	Původ, zhodnocení a podoby evropského sociálního modelu	59
3.2.	Odkaz společné evropské sociální politiky.....	59
3.3.	Srovnání evropských sociálních států.....	59
3.4.	Vzrůstající vliv práva Evropské unie	60
3.5.	Modernizace sociálního zabezpečení.....	61
4.	Zhoršené sociální podmínky jako důsledek transformace, vytváření pravidel pro zásadní změny	61
4.1.	Období transformace – zásadní změna orientace	61
4.2.	Krize transformace a sociální reforma.....	61
4.3.	Nové úkoly sociální reformy.....	62
5.	Sociální reformy ve střední a východní Evropě podle pravidel evropského sociálního modelu	63
5.1.	Propojení se státy střední a východní Evropy.....	63
5.2.	Prizpůsobování se <i>acquis</i> Evropské unie vedlo k novému směřování sociální politiky.....	65
5.3.	Důchodová reforma v zemích střední a východní Evropy	66
6.	Závěr.....	66
IV.	Rozdělení rizika v oblasti pracovního práva a práva sociálního zabezpečení v Rakousku: Role veřejných a soukromých institucí (Günther Löschnigg / Nora Melzer-Azodanloová).....	67
1.	Finanční zdroje dávek a výhod – v rámci podniku.....	68
1.1.	Zaměstnavatel	68
1.2.	Podniková rada.....	69
1.3.	Soukromé důchodové systémy financované zaměstnavatelem	69
1.4.	Zaměstnanci.....	70
2.	Systémy sdílení rizika	70
2.1.	Systémy financované pouze zaměstnavateli.....	70
2.2.	Důchodové systémy financované zaměstnavateli a zaměstnanci	70
2.3.	Financování ze všeobecných daní	71
2.4.	Smíšené systémy	71
3.	Pracovní právo.....	72

3.1. Sociální partneři – zaměstnavatelé	72
3.2. Stát	73
3.3. Podniková rada	73
4. Právo sociálního zabezpečení	74
4.1. Stát, jeho devět zemí a města	74
4.2. Sociální instituce	74
4.3. Sociální partneři	75
5. Současné příklady rozdělení rizika	75
5.1. Nemocenská a stálý plat	75
5.2. Odstupné	76
5.3. Minimální zajištění (Mindestsicherung)	76
6. Tendence v rozdělování rizik a odezvy	76
6.1. Tendence	76
6.2. Projednávaná opatření	77
6.2.1. Daň z přidané hodnoty	77
6.2.2. Zdanění finančních transakcí	77
6.2.3. Ekologické daně	77
6.2.4. Osobní transparentní databanka (Transferkonto/Transparenzdatenbank)	78
7. Podmínky výběru odpovídající instituce	78
8. Důsledky současného rozdělení rolí	79
V. Evropské standardy solidarity v rámci zdravotní péče ve stárnoucích společnostech: Právo na ochranu zdraví a právo na sociální a lékařskou pomoc (Andrzej Marian Świątkowski)	81
1. Právo na ochranu zdraví	81
2. Právo na sociální a lékařskou pomoc	83
2.1. Odpovědnost za poskytování přiměřené sociální a nezbytné lékařské pomoci	83
2.2. Odpovědnost za rovné zacházení s vlastními a cizími státními příslušníky v otázkách zdravotní a lékařské pomoci	90
3. Závěry	91
VI. Kontinuita a změny sociálního postavení žen a mužů: Období socialismu a transformace (Barbara Havelková)	93
1. Charakteristika sociálního postavení žen a mužů v období socialismu	93
1.1. Modernizace	93
1.2. Nedostatky	95
1.3. Příčina nedostatků	97
2. Kontinuita a změny v období transformace	98
2.1. Nedostatky	101
2.2. Výzvy a návrhy	103

VII. Rovné příležitosti ve Slovinsku a antidiskriminační právo v Evropské unii (Barbara Kresal).....	106
1. Přehled slovinských antidiskriminačních předpisů.....	107
2. Interakce mezi právem Slovinska a právem Evropské unie v otázkách rovných příležitostí, rovného zacházení a zákazu diskriminace	109
3. Rovné zacházení a rovné příležitosti v praxi?.....	114
4. Závěr.....	115
VIII. Rozdíly mezi muži a ženami a etnický původ: Vícenásobná diskriminace a sociální vyloučení (Chiara Crepaldiová / Manuela Samek Lodoviciová / Marcella Corsiová).....	118
1. Ženy z etnických menšin: hledisko sociálního vyloučení	119
2. Právní a politické reakce v evropských zemích	122
3. Vícenásobné znevýhodnění žen z romské menšiny	125
3.1. Vyloučení romských komunit ze vzdělání, zaměstnání, zdravotní péče a sociálních služeb	126
3.2. Vícenásobná diskriminace romských žen.....	128
3.3. Politiky romské integrace v rámci Evropy.....	129
4. Závěr.....	133
IX. Některé z překážek a nebezpečí volného pohybu cizinců z nečlenských států EU z hlediska nároků získaných ze systémů sociálního pojištění (Martin Štefko)	137
1. Sociální práva cizinců z nečlenských států EU	140
2. Multilaterální mezinárodní smlouvy.....	141
3. Bilaterální mezinárodní smlouvy	143
4. Právo EU.....	145
4.1. Vysílání a přidělování cizinců z nečlenských států EU jako agenturních zaměstnanců v rámci nadnárodního poskytování služeb	147
4.2. Specifický přístup k registrovanému partnerství v České republice	149
5. Sociální reformy v národní úpravě se zřetelem ke změnám postavení cizinců v systému sociálního pojištění	151
5.1. Základní rysy právní úpravy před rokem 1989	151
5.2. Stručný exkurz do sociálních reforem po roce 1989	152
6. Závěr.....	154
X. Zavádění soukromých prvků do národních systémů sociálního zabezpečení a role mezinárodních standardů (Tineke Dijkhoff)	157
1. Mezinárodní standardy sociálního zabezpečení.....	159
1.1. Úmluvy Mezinárodní organizace práce.....	159

1.2. Nástroje Rady Evropy.....	160
1.3. Kritéria systému sociálního zabezpečení založeného na solidaritě	161
1.3.1. Minimální úroveň ochrany a obecné zásady	161
1.3.2. Finanční solidarita.....	161
1.3.3. Obecná zodpovědnost státu	162
1.3.4. Zastoupení různých zájmů ve vedení schématu	162
2. Reforma sociálního zabezpečení v České republice a Estonsku a role mezinárodních standardů	163
2.1. Vliv mezinárodních standardů na reformní proces v České republice	163
2.1.1. Mezinárodní organizace práce	164
2.1.2. Rada Evropy.....	165
2.1.3. Vliv mezinárodních standardů na reformní proces v Estonsku	165
2.1.4. Mezinárodní organizace práce	166
2.1.5. Rada Evropy a Evropská unie.....	167
2.2. Výsledek reformy z pohledu mezinárodních standardů	168
3. Privatizace z pohledu mezinárodních standardů	169
3.1. Estonské soukromé důchodové schéma jako příklad.....	170
3.2. Estonské soukromé schéma ve vztahu k obecným zásadám	171
3.2.1. Finanční solidarita.....	171
3.2.2. Zodpovědnost státu.....	171
3.2.3. Zastoupení různých zájmů ve vedení fondů	172
3.3. Napětí mezi soukromým schématem a mezinárodními standardy	173
3.3.1. Příklad Estonska – závěry	173
3.3.2. Závěry pro důchodový systém v České republice.....	173
4. Závěry	174

XI. Systém starobních důchodů v Maďarsku na počátku 21. století (József Hajdú)	176
1. Schémata zajištění pro případ stáří v Maďarsku	178
1.1. Financování maďarského systému povinného důchodového pojištění.....	178
1.2. Otázka placení příspěvků	179
2. Bližší popis pilířů důchodového systému	180
2.1. Důchod závislý na výši příjmů (nultý pilíř)	180
2.2. Důchod ze sociálního pojištění (první pilíř)	180
2.3. Plány a přechodná ustanovení pro přestavbu pilíře státního pojištění	181
2.4. Povinný soukromý důchodový systém (druhý pilíř).....	182
2.4.1. Základní příčiny částečné privatizace.....	182
2.4.2. Obecná opatření fondů.....	182
2.5. Dobrovolné soukromé penzijní fondy (třetí pilíř)	183
2.6. Předdůchodový systém spořicíh účtů (pátý pilíř)	184
2.7. Zaměstnanecký důchodový program (čtvrtý pilíř)	184
3. Nejdůležitější opatření, která by měla být přijata.....	185

XII. Koncepce, zdroje a perspektivy důchodové reformy ve Slovenské republice (Peter Demek)	190
1. Základy důchodového systému ve Slovensku před reformou	191
2. Skutečný stav důchodového systému a vytváření důchodového modelu o více pilířích.....	191
3. Otevřená metoda koordinace (OMK) v oblasti důchodů: stručné zhodnocení jejího dopadu na slovenskou důchodovou reformu	194
3.1. Úvod k otevřené metodě koordinace (OMK)	194
3.2. Otevřená metoda koordinace důchodů: „povrchní“ a „lehký“ proces.....	194
3.3. OMK v oblasti slovenské důchodové reformy: jak koordinovat různé důchodové systémy	197
3.4. Nové perspektivy slovenské důchodové reformy – řešení rizik důchodového systému	203
4. Závěr	206
 XIII. Nový model sociálního státu, nebo nová forma evropského sociálního modelu? (Kristina Koldinská)	210
1. Nový model sociálního státu vzešlý ze sociálních reforem ve střední a východní Evropě?.....	211
2. Komunistická minulost	213
3. Členství v mezinárodních organizacích.....	215
4. Evropský sociální model a jeho současné kontury.....	217
5. Vliv zemí střední a východní Evropy na evropský sociální model	224
6. Závěr	225
 Prameny a bibliografie	227